

JESPO+ 'ALLE JEUGD KRIJGT SPORTKANSEN'

Hoe Sportverkenners worden ingezet om te werken aan langdurige participatie van kansengroepen

JESPO+ 'ALLE JEUGD KRIJGT SPORTKANSEN'

Hoe Sportverkenners worden ingezet om te werken aan langdurige participatie van kansengroepen

Colofon

Deze publicatie werd gerealiseerd met de steun van de Vlaamse Overheid.

Met dank aan:

Kevin Aung
Mohamed Barrie
Elise De Mets
Samira Dohri
Suraj Nirmal
Yassin Rahou
Shelley Zuckerman

Marc Theeboom
Arne Francq

Tekst:

Shalini van Dooren

Vormgeving:

Mathias Verdier

Participatieproject Jespo+ 'Alle jeugd krijgt sportkansen'.

Uitgever:

Jespo vzw
Oudaan 14
2000 Antwerpen
Tel. 03 289 32 53
info@jespo.be
www.jespo.be

© Jespo vzw, mei 2014
D/2014/12.939/02

Niets uit deze publicatie mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van Jespo vzw.

De gebruikte afbeeldingen zijn eigendom van Jespo vzw.

INHOUD

Inleiding.....	7
1. Jespo+: ‘Alle jeugd krijgt sportkansen’	9
1.1 Sportverkenners: uitdagend vrijwilligerswerk.....	9
1.2 Doelgroep & trajecten.....	16
1.3 Coaching & extra contactmomenten.....	20
1.4 Bijsturing Jespo+.....	22
2. Kritische bedenkingen.....	23
3. Continueren van het participatiebeleid.....	26
4. Blik op de toekomst.....	28

INLEIDING

Als jeugd­sportorganisatie is Jespo van oudsher gekenmerkt door een sociaal geïnspireerde traditie met als belangrijkste betrachting een zo groot mogelijke groep van de Antwerpse jeugd te bereiken. Dankzij middelen vanuit het participatiedecreet zijn we ons sinds 2009 daarenboven extra gaan inzetten op het bevorderen van de participatie van kinderen en jongeren uit kansengroepen via het project ‘Jespo spo(o)rt aan’. De focus lag in de eerste fase vooral op specifieke toelidingsacties, doelgroepgerichte promotie en het uitbouwen van een stevig netwerk aan doelgroeppartners. Ondertussen zijn alle betrokken actoren op de hoogte en staan ze achter de visie van gelijke sportkansen voor iedereen. De lancering van de publicatie ‘Hoge sprongen, lage drempels’ in 2012 maakte meteen duidelijk welke weg we vanaf dan wilden inslaan. Nog meer drempels verlagen zodat meer kinderen kunnen sporten. We stonden dan ook niet stil en schreven verder aan het diversiteitsverhaal met het project ‘Jespo+: Alle jeugd krijgt sportkansen’.

In dit beknopte naslagwerk bundelen we de ervaringen die we hebben opgedaan met het project Jespo+. We vertellen ook enkele ‘sportverhalen’. Dit zijn ervaringen van trajecten waarvan de namen van de kinderen zijn veranderd. Het is zo goed als onmogelijk om de opgebouwde kennis in enkele bladzijden te gieten. Toch willen we graag onze ervaringen delen. Mede dankzij de tomeloze inzet van de Stuurgroep Jespo+ kunnen we met fierheid zeggen dat we gedurende twee jaar in totaal 7 vrijwillige ‘Sportverkenners’ hebben ingezet om kinderen en jongeren die moeilijker de weg naar het sportaanbod vinden, te ondersteunen. Niet enkel toeleiden maar ook kinderen effectief opvolgen die na doorverwijzing bij Jespo terecht komen. Er zijn een paar wissels geweest, maar vanaf begin 2013 is er steeds een constante groep van 5 Sportverkenners actief geweest binnen het project.

VAN TRAJECTBEGELEIDERS NAAR SPORTVERKENNERS

Het doel van ‘Jespo+: Alle jeugd krijgt sportkansen’ is het opzetten van trajectbegeleidingen. De inspiratie hiervoor haalden we bij Buurtsport Antwerpen maar we legden andere accenten. Bij Jespo worden de trajecten begeleid door vrijwilligers en met de focus op het behoud van deelnemers uit kansengroepen.

Kinderen worden niet enkel toegeleid maar ook doorheen het hele sportseizoen ondersteund. Hiervoor zijn we op zoek gegaan naar vrijwillige trajectbegeleiders. Tijdens één van de vele stuurgroepbijeenkomsten besloten we de trajectbegeleiders sinds oktober 2012 als ‘Sportverkenners’ te benoemen, omdat zij kinderen en jongeren die moeilijker de weg naar de sport vinden, kunnen ondersteunen en begeleiden in hun traject om te (blijven) sporten.

Inleiding

Zij 'verkennen' als het ware de sportmogelijkheden op sociaal, financieel en uiteraard op sportief vlak. Ook 'verkennen' zij de drempels in de sportgroep en in het gezin die ze samen kunnen overwinnen (deelnemer, ouders, Sportverkenner, participatiemedewerker én sportlesgever). Het belangrijkste is dat zij focussen op het behoud, het blijvend participeren in de Jespo-sportgroep. Het verkennen gaat dus in meerdere richtingen.

1. JESPO+: ALLE JEUGD KRIJGT SPORTKANSEN

1.1 SPORTVERKENNERS: UITDAGEND VRIJWILLIGERSWERK

De zoektocht naar het vinden van geschikte en gemotiveerde Sportverkenners verliep moeizaam. Dit was een leerproces op zich. We hebben vastgesteld dat vrijwilligers zoeken in het persoonlijke en professionele netwerk vlotter verloopt dan grote campagnes en infosessies opstarten. Het gaat immers om vrijwilligerswerk. Dan spreek je mensen het best individueel aan op zijn of haar persoonlijke engagementen. Dit geldt zeker voor dit specifieke vrijwilligersprofiel.

Wekelijks staan zo'n 300 vrijwillige sportlesgevers binnen Jespo paraat om meer dan 35 verschillende sportgroepen (van atletiek tot zwemmen) te vertegenwoordigen in alle districten van Antwerpen. Samen laten ze gemiddeld 2500 deelnemers wekelijks sporten. Jespo is een echte vrijwilligersorganisatie die in alle geledingen door talloze vrijwilligers wordt gedragen. Sportverkenners zijn veel kleiner in aantal en hebben een uitgesproken sociale rol.

Specifiek vrijwilligersprofiel

Sportverkennershebbeneenspecifiekvrijwilligersprofiel. Concreet zijn we op zoek gegaan naar een evenwichtige combinatie van verschillende competenties en houdingen.

Interesse in sport als middel en doel

De Sportverkenners zijn geen sportlesgevers (sport als middel) en zijn niet direct bezig met de sport zelf. Zij proberen vooral de voorwaarden te scheppen om tot sporten te komen. Vooral naar specifieke groepen is daarvoor extra directe (en dus persoonlijke) steun nodig. En dan is interesse in sport als middel een basishouding. Voor kinderen - die om welke reden ook allerlei drempels ervaren - vormt sport een belangrijk element in de sociale, psychische, morele en lichamelijke ontwikkeling en gezondheid. Bovendien heeft iedereen recht op (sportieve) vrijetijdsbesteding. Het is dan ook één van de sociale grondrechten in de Belgische grondwet. Sportverkenners brengen kinderen dus in zekere zin tot datgene waar ze recht op hebben.

Sterke communicatieve en sociale vaardigheden

De Sportverkenner is een sterke communicator die op verschillende niveaus kan communiceren (met kind/jongere, ouders, lesgever, coach en andere Jespo-medewerkers). Sportverkenners komen vaak in contact met anderstaligen of mensen die (nog) niet vertrouwd zijn met 'inschrijvingssystemen' of die hun weg in het kluwen aan papierwinkels en ambtelijke taal (OCMW, werk zoeken, inburgeringstraject, administratieve diensten) nog aan het zoeken zijn.

Dit vergt een relatief groot aanpassingsvermogen, empathie en sociale vaardigheden. De participatiemedewerker die als coach optreedt, vormt het centrale punt in al deze communicatiestromen.

Geduld, respect en vertrouwensband

De Sportverkenner maakt ongedwongen contact met het kind en zijn gezin. Het leggen van het eerste contact gebeurt meestal bij het eerste huisbezoek. Om een vertrouwensband te kunnen opbouwen, is er geduld en wederzijds respect nodig. Dit wil zeggen dat de Sportverkenner bewust is van zijn eigen referentiekader en dat hij zonder vooroordelen kan kijken, luisteren en handelen. Mensen die leven in maatschappelijke kwetsbare situaties hebben voldoende basisvertrouwen en veiligheid nodig om de eerste stappen te kunnen zetten. Hierbij is empowerend werken - mensen aanspreken op hun eigen krachten - evenzeer van belang.

Open houding met bepaalde doelstelling in het achterhoofd

Wanneer de Sportverkenner in contact komt met het gezin is een open blik en een luisterende houding onvoorwaardelijk ondanks mogelijke stoorzenders en veelvuldige prikkels (bijv. tv die te luid staat, veel familieleden in een kleine ruimte of gewoon andere prioriteiten dan sport). De Sportverkenner verliest zijn of haar doel niet uit het oog (bijv. afbetalingsplan bespreken) en tegelijkertijd heeft hij aandacht voor de leefwereld van het kind en gezin (kind laten vertellen over de familiefoto's aan de muur of rapport laten zien). Dit kan soepel en aangenaam of chaotisch en overweldigend verlopen afhankelijk van

de gezinscontext, eigen persoonlijkheid en ervaring. Ondanks dat de Sportverkenner geen professionele welzijnswerker is, wordt deze hierin getraind en bijgestaan. Deze open houding verwijst ook naar de bereidheid om het eigen handelen in vraag te stellen. Zowel tijdens individuele gesprekken als tijdens de groepsintervisie reflecteren we over de ondernomen acties.

Er wordt dus heel wat verwacht. Het sterke profiel vormt één van de belangrijkste verklaringen waarom het niet evident was om op dit moment meer geschikte Sportverkenners te vinden.

De Sportverkenners... wie-wat-hoe-waar?

*“Ik heb zicht op de drempels die kinderen kunnen ervaren omdat ik daar zelf ervaring mee heb.”
(Survey Sportverkenners, september 2013)*

De vrijwillige Sportverkenners zijn allemaal dynamische, sociaal betrokken en sportminnende jongeren tussen de 19 en 27 jaar die naast studie en (studenten)werk een steentje willen bijdragen aan de sportparticipatie van kinderen en jongeren die botsen op allerlei drempels om volwaardig te kunnen deelnemen. Ze houden er vaak in hun vrije tijd verschillende engagementen op na zoals jeugdanimateur of trainer in een sportclub. **Ze vervullen een belangrijke brugfunctie tussen de Jespo-sportgroep, de lesgever en het gezin. Ze creëren kansen voor jongeren die (dreigen) uit de boot (te) vallen.**

In 2013 en 2014 zijn er continu 5 Sportverkenners actief geweest waaronder een paar wissels. Zo zijn er 2 Sportverkenners omwille van persoonlijke ambities

gestopt met het vrijwilligerswerk. In de loop der tijd zijn er dan 2 nieuwe Sportverkenners kunnen starten. In totaal zijn er dus al 7 Sportverkenners geweest die een individueel traject hebben opgestart.

Superdivers en ervaringsdeskundig

De Sportverkenners zijn een weerspiegeling van de Antwerpse ‘superdiversiteit’ door hun etnisch-diverse achtergrond, opleidingsniveau, gender (weliswaar nog te weinig vrouwelijke kandidaten: slechts 2 op 7), persoonlijke en levensbeschouwelijke ervaringen. Samen spreken ze 10 verschillende talen waaronder uiteraard Nederlands. Ieder heeft zijn eigenheden, draagt zijn culturele bagage met trots en wederzijds respect. Dit maakt dat de Sportverkenners een rolmodel/buddy zijn voor kinderen en jongeren die in armoede leven en/of van een andere etnische afkomst zijn en die moeilijker hun weg vinden in de sport of in andere levensdomeinen. Sport heeft een universeel karakter en helpt de mentale weerbaarheid verhogen zodat bijv. dagelijkse moeilijkheden beter of anders verwerkt worden. **Sport kan dus erg betekenisvol zijn in het leven van kinderen die in minder comfortabele omstandigheden opgroeien.** De mix aan verschillende leefwerelden maakt een samenwerking boeiend als coach en werkt sterk bevorderend binnen de ruimere Jespo-werking.

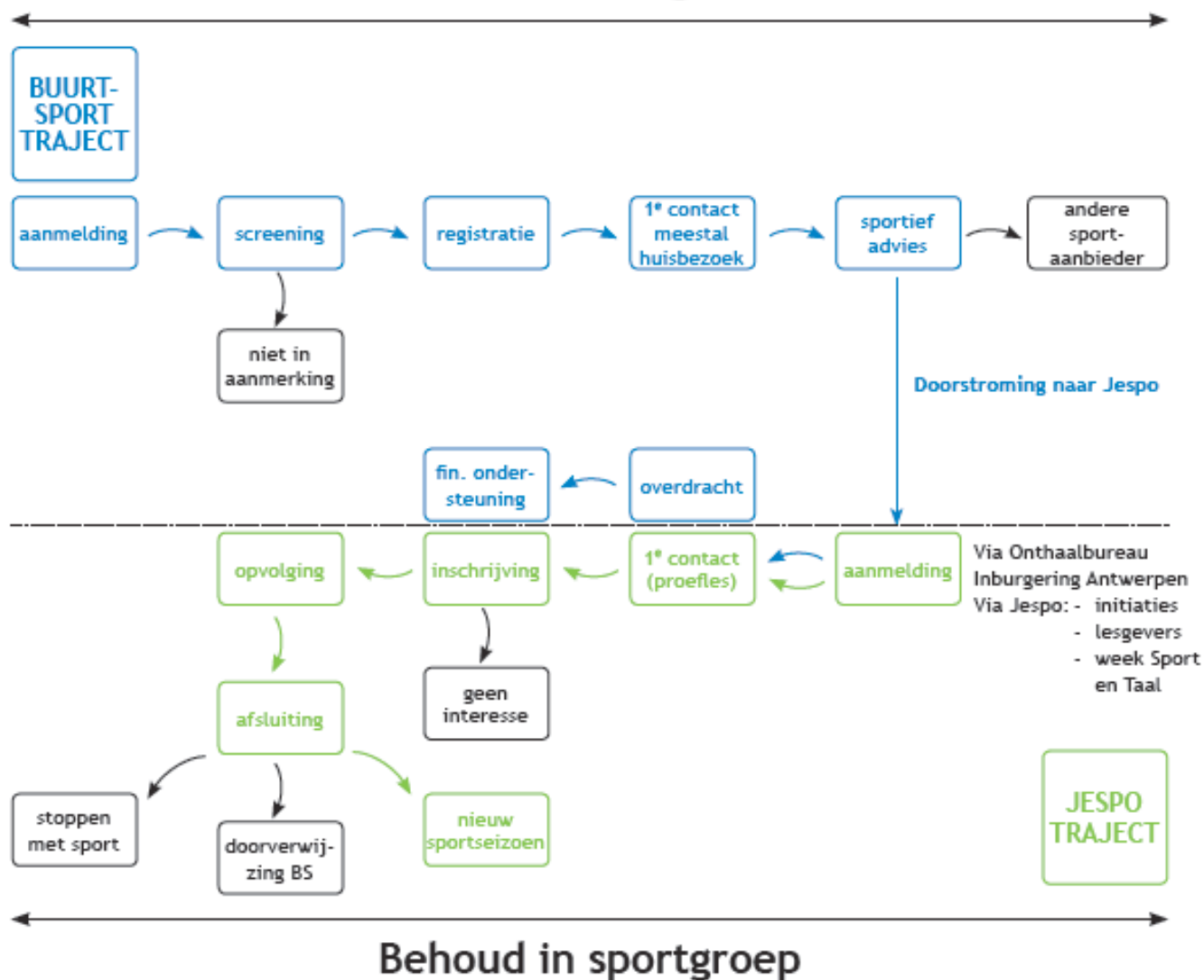
Uit een korte survey blijkt dat de Sportverkenners het vrijwilligerswerk ervaren als ‘zinnig, belonend en zelfontplooiend’. Iedereen geeft aan dat het als nuttige werkervaring wordt gezien. Dit betekent dat Sportverkenners zelf ook een ontwikkelingstraject doormaken en deze later (of nu) op maatschappelijk vlak positief kunnen aanwenden. Zo gaven Sportverkenners

tijdens individuele gesprekken aan dat ze door het vrijwilligerswerk beter leerden plannen doordat ze zich bijv. op een huisbezoek moesten voorbereiden. Voor sommigen was het ook de eerste keer dat ze met kinderen werkten en zo pedagogische vaardigheden gaandeweg ontwikkelden en de competentie om leiding te nemen, groeide. Ook het opbouwen van een vertrouwensband met een kind was een unieke ervaring. Dit boorde bij een Sportverkenner (die nog studeert) een nieuwe interesse aan om misschien later wel professioneel te werken met deze jonge doelgroep. Ook geven alle Sportverkenners aan dat ze zelf al eens te maken hebben gehad met sociale uitsluiting (er niet bij horen, discriminatie en racisme) tijdens hun jeugd. In zekere zin zijn ze dus ervaringsdeskundig.

Sportverkenners on the field: informeren, ondersteunen en toeleiden

Wat doen Sportverkenners en wat houden hun vrijwilligerstaken in? Algemeen kunnen we stellen dat ze de sportparticipatie bij kansengroepen verhogen. Meer concreet ‘verkennen’ ze de sportmogelijkheden van het kind en de drempels in gezin en sportgroep. De Sportverkenner legt samen met het kind een traject af. Dit traject wordt beschreven in de publicatie ‘Hoge sprongen, lage drempels’ en hebben wij in de praktijk omgezet naar de semiprofessionele sportcontext. We geven het nog eens weer op pagina 12.

Toeleiding

Sportverkenners vervullen verschillende functies die doorlopend in het traject terugkomen: informeren (aanmelding en inschrijving), ondersteunen (financiële ondersteuning, opvolging en afsluiting) en toeleiden (proefles). Eens de kinderen zijn ingeschreven (overwinning van 1^e participatiekloof), ligt de focus op behoud (2^e participatiekloof). Hieronder sommen we op welke mogelijke acties er worden ondernomen per functie.

Informeren

- Informatie geven over het uitgebreide Jespo-sportaanbod via de eigen Jespo-communicatiemiddelen: brochure, website en flyers
- Samen zoeken naar een geschikte sport (wanneer dit nog niet is opgenomen door de doorverwijzer). Bijv. Welke sportkleding heb ik nodig?
- Factuur samen met de ouders overlopen en waar nodig toelichten
- Goedkoper sporten: terugbetalingsmogelijkheden via verschillende kanalen uitleggen (bijv. gedeeltelijke terugbetaling via mutualiteit, financiële tussenkomst via OCMW of Buurtsport). Alle contacten met het OCMW en Buurtsport verlopen altijd via de coach. Resultaat van onderhandelingen worden teruggekoppeld naar de Sportverkenner.
- Wanneer we niet aan de slag kunnen met de sportvraag wordt deze teruggestuurd naar de doorverwijzer of gaan we op zoek naar een organisatie die de jongere kan verder helpen

Ondersteunen

- Actief luisteren en drempels in kaart brengen: bijv. bij financiële moeilijkheden afbetalingsplan opstellen

en bespreken, goedkopere sportkleding zoeken, bij taalproblemen, pesten of storend gedrag lesgever en ouders inlichten, enz.

- Ondersteuning bieden bij het organiseren van en naar de sportgroep: samen route uitstippelen van thuis naar sportgroep via openbaar vervoer, eventueel eerste keer eens meegaan, aftoetsen bij ouder, kind en lesgever hoe sportactiviteit verlopen is.
- Vertrouwen opbouwen en motiveren van kind/jongere door losse gesprekjes te voeren tijdens huisbezoek of bezoek sportgroep.
- Opvolgen van sportparticipatie door regelmatig contact te onderhouden met gezin en coach via mail, sms, telefoon of persoonlijk contact.
- Signaleren van mogelijke drempels die sportparticipatie in de weg staan maar waarvoor de Sportverkenner geen mandaat heeft. Eventuele doorverwijzingen naar hulpverleningsorganisaties gebeuren altijd door de coach. De Sportverkenner biedt ondersteuning aan waar nodig en gepast maar wordt indien nodig 'beschermd' en geadviseerd om afstand te nemen wanneer situaties te complex zijn

of dreigen te escaleren. De sportvraag wordt dan teruggekoppeld naar de doorverwijzer.

- Registreren van trajecten d.m.v. registratieformulier.

Ondersteunen door Sportverkenner Mohamed Barrie

“We spraken af aan de Paleisstraat, om vervolgens samen tram 7 te nemen richting sporthal 't Rooi in Berchem. Ik had onze route voorbereid maar het duurde lang om ze te vinden. Gelukkig hebben we op de terugweg een gemakkelijker manier gevonden. Mijn band met de kinderen en de moeder zal vanzelf wel sterker worden al durfde Zemar (7) mij al een knuffel geven. [Zemar is vanuit Afghanistan in Luik terechtgekomen. Daarna zijn ze naar Antwerpen gekomen. Uiteindelijk is hij dan nog maar 2 maanden in België.] De moeder liet me ook al even alleen met de kinderen om snel thuis iets te halen. Dat was toen we aan de tramhalte stonden te wachten. Gelukkig wonen ze een paar meter van de halte vandaan. Zemar vond zijn eerste judoles zeer leuk. Het was

jammer dat we niet konden meekijken, maar dit begreep de moeder nadat ik haar had uitgelegd hoe dit kwam. Mama, dochter Meena en ik bleven in de sporthal wachten met de slapende Barat in de kinderwagen. Na de judoles namen we een betere terugweg. Onderweg liet ik de moeder belangrijke verkeerspunten zien om de weg goed te kunnen onthouden. Meena die eigenlijk nog wat schrik van me heeft, was ik een beetje aan het animeren in de bus. Telkens als ze oogcontact maakte, sloot ik mijn ogen en deed alsof ze weg was. Deed ik ze open, moest ze lachen. Eenmaal bij hun thuis, vroeg ik nog wat ze van de activiteit vond. Ze vond het wel leuk voor haar zoon en ik merkte dat ze wel emotioneel werd. Ze bood me thee en een gebakje aan. Dit nam ik aan en ondertussen was ze zelfstandig onze nieuwe route aan het uitstippelen. Ik legde haar uit dat mijn examens naderen en ik dus de volgende weken enkel telefonisch contact zou opnemen. Zemar en ik speelden nog wat met een ballon en hierna vertrok ik naar huis. Zemar gaat nu dankzij de ondersteuning nog wekelijks naar de les.”

Toeleiden

- Toeleiden naar de sportgroepen samen met ouder (of ander familielid) en kind
- Specifieke toeleidingsacties voor kansengroepen zoals infosessies in scholen en bij Onthaalbureau Inburgering Antwerpen.
- Praktische ondersteuning Sport- en Taalweken voor anderstalige nieuwkomers (6-12j) met het oog op latere toeleiding naar het wekelijks sportaanbod. Dit gebeurt sporadisch en altijd samen met coach.

- Toeleiden naar de jaarlijkse Zapperdag en Jespo On tour. Dit zijn Jespo-evenementen die gratis zijn en waar geproefd kan worden van verschillende sporten.

De Sportverkenners werken vanuit een positieve benadering en op maat van het kind en zijn gezin. Elk traject is daarom anders en uniek. Bij de uitvoering van deze vrijwilligerstaken worden de vrijwilligers ondersteund door de participatiemedewerker/coach.

Toeleiden door Sportverkenner Samira Dohri

“Arjuna (5) is afkomstig uit Sri Lanka en nog maar een half jaar in België. Via Inburgering belandt ze samen met haar moeder op het Jespo-secretariaat. Ze heeft een briefje bij waarop staat dat ze zich wil inschrijven voor de Sport- en Taalweken, een sportieve zomerschool voor anderstalige kinderen. Arjuna is net te jong maar kan nergens meer terecht. Alle zomerscholen zitten vol. Omdat ze erg gemotiveerd is, schrijven we haar in. Twee weken lang heeft ze plezier samen met de andere kinderen en haar Nederlands is in vergelijking met de

andere kinderen bijzonder goed vooruit gegaan. Ze is ook erg assertief en weet wat ze wil. Tijdens het slotmoment wordt er aan alle ouders een infosessie op maat gegeven. We nodigen iedereen uit om naar ons eigen event ‘Back2Jespo’ te komen, dit om de schoolgaande jeugd na een lange vakantie weer aan te moedigen om te gaan sporten. Arjuna is er ook en herkent haar juf van de Sport- en Taalweken meteen. Zij is tevens danslesgeefster bij Jespo. Ze lijkt geïnteresseerd in Jespo maar we weten ook dat het gezin erg bescheiden leeft. We besluiten Arjuna en haar familie uit te nodigen op ons bureau. De moeder wil heel graag een sport in Park Spoor Noord doen omdat de Sport- en Taalweken daar plaatsvonden. Dit is bekend terrein voor haar. Andere regio’s beangstigen haar. Samen met de Sportverkenner zoeken we uit wat Arjuna graag wil doen en wat mogelijk is. Uiteindelijk kiest Arjuna (ondertussen 6 jaar) voor Omnisport Deurne. Sportverkenner Samira gaat het gezin thuis ophalen. Er is geen deurbel en Samira mag niet verder dan de gang komen. Ze denkt dat de familie zich schaamt. Samen nemen ze de tram naar Deurne. Samira legt uit wat er gaat gebeuren en dat ze aan de zijkant kunnen kijken. Ondertussen legt de coach contact met de OCMW-maatschappelijk werker om een financiële tussenkomst aan te vragen. Samira verwijst het gezin door naar het districthuis om een jeugdsportcheque aan te vragen. Omdat de deadline voor de aanvraag bijna verstreken is, besluit ze om mee te gaan. Het gezin hoeft nu slechts 4 euro te betalen. Het OCMW betaalt 36 euro. En als inwoner van het district Antwerpen genieten ze van een korting van 20 euro. We vermoeden dat Arjuna niet op de Omnisport was geraakt als de Sportverkenner hen niet had gerustgesteld en was meegegaan. Dit werd bevestigd wanneer de omnisport in de lente outdoor

wordt georganiseerd. De vader begreep dit niet, kon de weg niet meer vinden en bleef vervolgens weg. Samira vergezelde hen opnieuw naar de les. Arjuna volgt nog steeds Omnisport en heeft het naar haar zin.”

1.2 DOELGROEP & TRAJECTEN

In totaal heeft het project 32 kinderen en jongeren¹ uit 21 verschillende gezinnen bereikt (periode oktober 2012 - mei 2014). Hiervan zijn er 17 jongens en 15 meisjes. De leeftijd ligt tussen 4 en 15 jaar, waarvan 9 jaar de meest voorkomende leeftijd is. De lagere schoolleeftijd is niet voor niets de periode van het opstarten van hobby's.

Lage socio-economische status, hoog armoederisico

We stellen vast dat bijna alle kinderen (31) een etniciteit

hebben buiten België en daar ook geboren zijn. Hiervan ligt bij 21 kinderen de etnische herkomst buiten de EU. Slechts 1 jongen is een Belg van autochtone afkomst.

Hieruit concluderen we dat het project vooral nieuwe Antwerpenaars bereikt. Sommige hebben reeds de Belgische nationaliteit maar dit is niet van iedereen bekend. Op één uitzondering na wonen de deelnemers allemaal in sociale huisvesting of in een woning van lage woonkwaliteit (kleine ruimtes, overbewoning, geen aparte slaapkamers, weinig licht, geluidshinder, enz). De meeste kinderen wonen in Antwerpen-Noord (Dam, Stuivenberg), Deurne, centrum maar buiten binnenstad, Borgerhout, Luchtbal en Merksem. Van 10 ouders van de deelnemers kunnen we met zekerheid zeggen dat ze (regelmatig) werk hebben, andere gezinnen hebben een onzekere werksituatie of zijn OCMW-gerechtigd.

We beschikken niet over de vereiste inkomensstatuten per huishouden maar we vermoeden op basis van contactmomenten dat de meeste gezinnen onder of tegen de armoedegrens aan leven. Sommigen zitten net boven de armoedegrens wat evenzeer een dreigend armoederisico inhoudt. Negen kinderen groeien op in een gezin met een alleenstaande ouder wat hen extra maatschappelijk kwetsbaar maakt, zeker in combinatie met bovenstaande socio-economische factoren.

We geven je graag nog twee getuigenissen mee van onze Sportverkenners.

¹ Kanttekening: uiteindelijk zijn er nog veel meer maatschappelijk kwetsbare kinderen toegeleid via netwerkorganisaties die niet werden opgevolgd door een Sportverkenner zoals bijv. kinderen geplaatst in een instelling bijzondere jeugdzorg of kinderen van moeders die in een vluchthuis verblijven. Deze kinderen konden meestal rekenen op de ondersteuning van maatschappelijk werkers of andere dienstverleners verbonden aan hun instelling of sociale organisatie.

Huisbezoek door Sportverkenner Shelley Zuckerman

“De Ghanese Kwame (5), Esi (13) en Abba (12) wonen samen met hun moeder in een ‘achterkamertje’ van een groot huis in de Seefhoek. Dit is een buurt in Antwerpen-Noord waar de concentratie aan kansarmoede hoog is in vergelijking met andere wijken. Esi komt via haar school in contact met het project ‘100 jongeren maken het’. De jongerencoach verwijst door naar Jespo en schrijft haar in. Ze wil graag gym of karate doen. Ze kan niet kiezen en verandert twee keer van gedachte. Uiteindelijk kiest ze voor gym. Sportverkenner Shelley en de coach gaan op huisbezoek. Er komt een onbekend meisje opendoen. Ze leidt ons naar een kamertje achteraan in de gang. Voor we naar binnen kunnen, moeten we eerst een hoop afval trotseren. De ruimte bevat een stapelbed waar de kinderen op zitten, nog een ander bed en een slaapzetel. De moeder vraagt ons om te gaan zitten maar we weten niet goed waar.

Shelley gaat naast haar zitten en de coach zet zich op een stoel voor hen. Het is donker, de kleine ruimte bevat geen ramen en er is weinig verluchting. Aan de deur is een klein kookhoekje. We denken dat de badkamer op een tussenverdiep is die ze vermoedelijk moeten delen. Kwame (5) is heel boos en komt huilend aanzetten. Abba, het iets jongere zusje van Esi, wil graag dansen. Ze vraagt of wij haar kunnen helpen. De moeder schudt nee. ‘We hebben geen geld. Ik heb geen werk, wij zijn nog in procedure’. We vragen of ze papieren heeft. Ze geeft me een hoopje documenten. Hieruit leidt de coach af dat het gezin een negatieve beslissing heeft gehad en dat ze nu dringende medische hulp inroepen als argument voor hun verblijfsrecht. Een beetje later blijkt waarom. Esi heeft sikkelcelziekte en wordt regelmatig opgenomen in het ziekenhuis. We vragen of sporten mag, maar de dokter ziet dit niet zitten. Een tijdje later ligt Esi weer in het ziekenhuis. We wachten het contact af en willen het gezin nu niet belasten. Ze is nog nooit naar de gymles geweest. We besluiten haar te annuleren en leggen de procedure uit. Om de annulatiekost van 10 euro te vermijden, vragen we een kopie van haar medisch attest zodat we kosteloos kunnen annuleren. Shelley laat eveneens een annulatieformulier invullen. Abba en Kwame worden ingeschreven voor Hiphop Merksem en Funball Deurne. Shelley begeleidt hen naar beide sportgroepen en legt contact met de lesgevers. De coach regelt een tussenkomst via Buurtsport aangezien de moeder bijna geen inkomsten heeft. We leveren een bewijs van een illegaal verblijf af zodat Buurtsport er zeker van is dat er geen inkomsten zijn. Ze werkt zeer onregelmatig als poetsvrouw maar ze heeft al een tijdje geen werk. De moeder moet zelf niet meer veel bijdragen in de kosten maar vraagt

toch om in stukken te betalen. Dat is geen probleem. Kwame gaat naar de funball en heeft veel plezier maar na een tijdje haakt hij af. We weten niet goed hoe dat komt maar Shelley neemt hen terug mee naar de les. Abba mist eind 2013 ook een deel van de lessen omdat ze bijles moet volgen op woensdagnamiddag. Ze denkt dat ze nu moet stoppen. Een annulatie is niet nodig zodat ze in het nieuwe jaar terug de danslessen kan aanvatten. En ze is ook terug gaan dansen.”

Drempels detecteren door Sportverkenner Kevin Aug

“Rosita (13) en Peter (8) zijn 2 jongeren die zich via de infosessie op de Sport- en Taalweken graag wilden inschrijven voor bepaalde sporten. Sportverkenner Kevin nam de inschrijving op zich: voetbal en jazzdans. Al snel wordt duidelijk dat Rosita om allerlei redenen niet op de jazzdans geraakt en dat Peter bijna elke woensdag samen met zijn vader naar de voetbal gaat. De Sportverkenner slaagt er niet in om Rosita tot in de dansles te krijgen. Ze moet eerder dan Peter vertrekken en dan zijn ze alleen thuis en

moet zij haar jongere broer dus achterlaten. Peter wordt door zijn vader afgehaald en naar de voetbal weggebracht met de auto. Rosita blijft op haar honger zitten. Ze is niet erg spraakzaam. We vragen haar wat wij voor haar kunnen doen opdat ze toch kan gaan. De drempels lijken niet van praktische aard maar liggen eerder in de gezinscontext. We krijgen sterk de indruk dat de vrije tijd van Rosita minder belangrijk is. We weten niet direct wat de oorzaak is en of we dit kunnen/mogen oplossen. We stimuleren haar om sport na school te volgen en haar leerkracht aan te spreken.”

Zo kan het gebeuren dat een Sportverkenner gelijke inspanningen verricht voor beide gezinsleden maar dat dit tot verschillende uitkomsten kan leiden.

Interpretatie van de trajecten

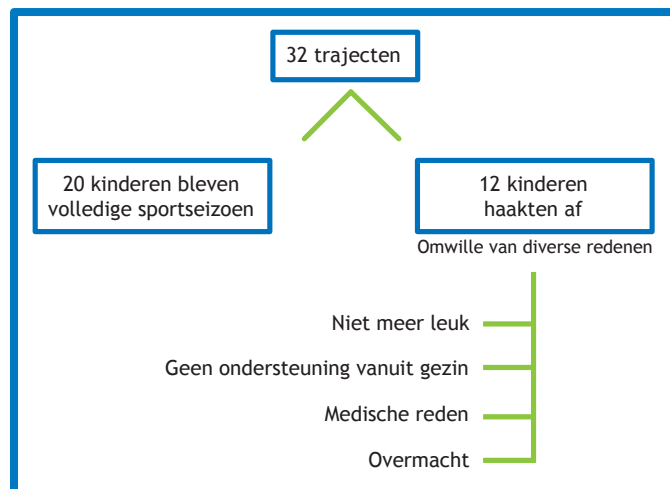
Wat is nu de betekenis van deze trajecten geweest? Waren ze succesvol en wat maakte dat ze minder succesvol verliepen? Er zijn 32 kinderen toegeleid naar ons sportaanbod via verschillende kanalen. Samen met de doorverwijzer en/of de Sportverkenner zijn ze ingeschreven. Twintig deelnemers bleven het hele sportseizoen sporten. Eén meisje met een bijzondere gezinssituatie wordt al 2 jaar opgevolgd door de Sportverkenner en heeft dankzij het project haar talent als acrogymster ontdekt. Een mooi verhaal is ook van een gezin van Roma afkomst dat na begeleiding van 3 jongens het jaar daarop zelfstandig de weg naar Jespo vond. We zien ook dat er 12 kinderen om diverse redenen gestopt zijn. We gaan hier dieper op in. Wat is de reden waarom zij afhaakten? 6 kinderen besloten om niet meer te gaan sporten omdat ze een andere hobby

zochten (muziekschool) of de sport niet meer leuk of te moeilijk vonden. In de meeste gevallen ging het hier om motivatieverlies door desinteresse maar bij 3 meisjes (uit 2 gezinnen) stelden we vast dat ze weinig ondersteuning van hun familie kregen om te sporten. We hebben alles in het werk gesteld maar konden ze niet meer overtuigen. Ook moest 1 meisje omwille van medische redenen stoppen. 2 tieners (neef en nicht) maakten een ongelukkige start doordat de lesgever een aantal lessen afwezig bleef. Intussen vond de neef een andere sport (niet bij Jespo), het nichtje wilde ondanks vele inspanningen niet meer alleen naar de les. Eén jongen haakte af omwille van overmacht. Door een gebrek aan inschrijvingen waren we genoodzaakt de enige sportgroep in zijn directe woonomgeving stop te

zetten. Hij kon door gezinsomstandigheden en te jonge leeftijd niet naar een andere sportgroep toegeleid worden. We houden contact met hem zodat hij zeker dit jaar naar Zapperdag kan komen.

Hieruit concluderen we dat er achter elke annulatie een verhaal zit van persoonlijke elementen maar dat er ook intern bij Jespo nog steeds drempels (administratie, afwezigheid lesgever, stopzetten sportgroep) liggen. Het uitgangspunt is dat we al het mogelijke doen om een jongere te laten deelnemen, maar wanneer al onze opties zijn uitgeput, dan stopt ook de begeleiding. Dit betekent niet dat het traject later niet kan worden hernomen.

1.3 COACHING & EXTRA CONTACTMOMENTEN

De Sportverkenner staan voor heel wat uitdagingen. Ze gaan letterlijk en figuurlijk op pad met de jongere en het gezin. Dit brengt voor de Sportverkenner heel wat vragen met zich mee. Tijdens individuele coaching bespreken we de opvolging van het traject. Wat loopt goed en wat minder goed? De participatiemedewerker die als coach fungeert, zoekt samen met de Sportverkenner mee naar emanciperende oplossingen. Hoe spreek ik als jonge vrijwilliger de ouders aan? Hoe leg ik aan anderstalige ouders uit waar de basketballes doorgaat en hoe ze het openbaar vervoer moeten gebruiken? Hoe bouw ik een vertrouwensrelatie op met een kind?

Via vorming komen de Sportverkenner meer te weten over de interne werking van Jespo en leren ze de leefwereld van de doelgroepen beter kennen. Welke mogelijkheden bestaan er om goedkoper te sporten en hoe breng ik deze zaken ter sprake bij gezinnen in armoede? Op welke manier communiceer ik en ben ik bewust van mijn referentiekader?

Tijdens **interviewtrajecten** staat ervaringsuitwisseling centraal. We hanteren de verkorte ‘Socratische methode’². Het typische vraag-antwoord gesprek is hier niet van toepassing. De bedoeling is in verschillende fases vragen te stellen zodat de vragensteller uiteindelijk zelf tot een bepaald inzicht komt in plaats van dat de vraag direct door de andere deelnemers wordt beantwoord. De coach leidt de interview in, legt de ‘spelregels’ uit en laat dan de sturing over aan de interviewer. De coach beperkt daarna de interventies tot een minimum,

observeert en noteert zwakke en sterke punten in de trajectbegeleiding.

Om de positie van de coach te vrijwaren (mogelijke rolvermenging) is er gekozen om een externe interviewer uit te nodigen. Deze interviewer is gekozen op basis van gemeenschappelijke veldervaring en methodiek.

De vragensteller eindigt met een besluit over zijn of haar concrete aanpak. Deze aanpak kan zowel over een gevoel als over een concrete actie gaan. Vaak zijn beide met elkaar verweven. Interview is een echt leerproces en heeft een grote meerwaarde voor zowel Sportverkenner maar evenzeer voor de interviewer als voor de coach.

²Socratische methode: Socrates introduceerde het vraaggesprek om over een idee of kwestie vragen te stellen om zo tot een bepaald inzicht te komen. Kritische zelfreflectie is hierbij belangrijk. Hoe ga je feitelijk om met dit idee?

Getuigenis door Sportverkenner Elise De Mets

“Een kind ophalen in een huis waar mama en papa ’s morgens nog in bed liggen is niet gemakkelijk. Dat een zusje van 14 het huishouden moet regelen, is confronterend. Het is verwarrend dat papa dan weer niet en dan weer wel in België woont. Dat mama soms haar gsm kwijt is, dat hij stuk is, maar dat ze soms opeens toch kan opnemen. Dat een kind van 8 jaar al huppelend honderduit vertelt over dat er al verschillende mensen dood zijn en dat ze daarmee al heel veel mee heeft moeten wenen.”

De boog kan niet altijd gespannen staan

In vergelijking met de andere sportvrijwilligers, werken de Sportverkenners voornamelijk ‘achter de schermen’. Daarenboven worden ze niet vergoed, omwille van de beperkte projectfinanciering die er is. Jespo maakte echter budget vrij omdat erkenning voor het geleverde vrijwilligerswerk erg belangrijk en zelfs noodzakelijk is. Waar zit die erkenning precies? Dat is voor iedereen

verschillend. Daarom organiseerden we ontspannende groepsactiviteiten (het bezoeken van sportwedstrijden, naar het theater gaan, een groepsetentje, enz.) om elkaar beter te leren kennen en zeker ook om de Sportverkenners te bedanken voor het waardevolle werk dat zij in hun schaarse vrije tijd leveren.

Inbedding binnen Jespo

Een aantal Sportverkenners waren ook aanwezig op andere Jespo-activiteiten die niet (altijd) direct in verbinding staan met het vrijwilligerswerk als Sportverkenner zoals bijv. sportinitiaties geven op events of dansgroepen begeleiden naar de halve finale van Just Dance en de jaarlijkse Startvergadering voor alle vrijwilligers bij de aanvang van het sportseizoen. Zo raken de Sportverkenners meer betrokken bij de sportgroepen en worden ze in de ruimere Jespo-werking ingebed.

1.4 BIJSTURING JESPO+

De stuurgroep ‘Jespo+’ bestaat uit verschillende doelgroeppartners, met name Buurtsport Antwerpen (Vrijtijdsbemiddelaars, vroeger onder de naam van Trajectontwikkeling), Onthaalbureau Inburgering Antwerpen, Servicepunt vrijwilligers van de stad Antwerpen, Antwerpen Sportstad en Minderhedencentrum De8. Zij hebben gedurende heel het project actieve input geleverd om het project mee vorm te geven. Dit sturend en kritisch orgaan is een zeer bruikbaar instrument geweest. Zeker in de opstartperiode van het project was de nodige feedback en bijsturing nodig om concrete acties en netwerking te realiseren. Na een reflectiemoment (begin 2013) werd er beslist om het project in de periode nadien te laten ‘gedijen’ en minder intensief samen te komen om het project de tijd te geven zich te ontwikkelen en meer ervaringen op te doen betreft begeleidingen, vormingen en intervisies. Vanaf dan vonden er maandelijks uitwisselingsmomenten met Buurtsport plaats waarop

praktische vragen betreft aanpak en advies over doorverwijzingen, intervisiemogelijkheden, registratie, financiering en begeleiding van deelnemers... aan bod kwamen. We hebben doorheen het project een intensieve en constructieve samenwerking opgebouwd met Buurtsport Antwerpen.

Een positieve evolutie is dat Jespo sinds februari 2014 ook deelnemer is binnen het grote ‘Vrijtijdsoverleg van professionele vrijetijdstoeleiders rond jeugd, sport en cultuur’. Op dit eerste overleg hebben we onze methodiek uitgebreid toegelicht. Via dit forum streeft men naar een betere afstemming tussen de verschillende vrijetijdstoeleiders. Deze afsprakennota valt binnen het groter kader van ‘Armoedebestrijding’ binnen de stad Antwerpen.

2. KRITISCHE BEDENKINGEN

Na ongeveer 20 maanden (periode oktober 2012 - mei 2014) met Sportverkenners gewerkt te hebben, zien we heel wat sterke punten in het werken met vrijwilligers. De ondersteuning is een tijdsintensief proces maar het resultaat is dat er tot nu toe al 32 kinderen zijn toegeleid en ondersteund werden die anders niet of minder snel de weg naar het Jespo-sportaanbod gevonden zouden hebben.

Kinderen ondersteunen is fundamenteel anders dan enkel toeleiden. Kinderen worden effectief opgevolgd wat extra inspanningen naar tijd en intensiteit vraagt waardoor het aantal begeleidingen veel lager ligt dan wanneer men enkel zou toeleiden. We konden telkens weer rekenen op niet alleen het engagement en de betrokkenheid van de Sportverkenners maar ook op de inspirerende en adviesverlenende samenwerking met Buurtsport Antwerpen en andere netwerkorganisaties zoals OCMW, Inburgering en Stedelijke Jeugddienst Antwerpen. We zijn ook erg tevreden dat mede door het draagvlak van het participatieproject er steeds meer doorverwijzers en kansengroepen de weg naar Jespo vinden. We stellen ook een aantal valkuilen en moeilijkheden vast die soms ook kunnen samenvallen met eerder positieve punten. We geven de belangrijkste hieronder weer.

Op zoek naar witte raven

Door het sterke vrijwilligersprofiel vonden we maar een beperkt aantal vrijwilligers. Er zijn momenteel dan ook nog steeds te weinig Sportverkenners in verhouding tot het aantal kinderen dat we zouden willen helpen. Het team had uitgebreid kunnen worden naar max. 8 Sportverkenners. Geïnteresseerd zijn in sport is niet voldoende om een kind in een traject te kunnen begeleiden en opvolgen. Hoewel we beseffen dat

vrijwilligerswerk zeer divers kan zijn, zijn de verwachtingen die we aan de Sportverkenner stellen best hoog voor een vrijwilliger. Wij onderzochten ook of vrijwilligers recruter via de hogescholen (departement sociaal werk) een optie was. Dit bleek voor eerstejaarsstudenten die een observerende doe-stage moeten volgen te veel eisend. Zelf zagen we het niet zitten om verschillende tweede- en derdejaarsstudenten tegelijk een stage als Sportverkenner te laten uitvoeren. Dit geeft bovenop de gewone administratieve opvolging nog eens heel wat verplichte administratie die vanuit de hogeschool verwacht wordt. Dit bleek dus geen haalbare piste.

Het onregelmatig vs. regelmatig engagement

Sportverkenners hebben geen vaste dag in de week om het vrijwilligerswerk op te nemen. Begeleidingen gebeuren in overleg met het gezin én binnen de beschikbare tijd van de Sportverkenner. Positief is

Kritische bedenkingen

dat zij hun agenda zelf kunnen bepalen. Dit type van engagement maakt het vrijwilligerswerk misschien minder aantrekkelijk voor kandidaat-vrijwilligers die eerder duidelijke afspraken willen omtrent het opnemen van het engagement. Bovenstaande factoren maken dat het een moeilijke zoektocht is en blijft. De vrijwilligersmarkt is bovendien dun gezaaid. De vraag naar vrijwilligers in de socio-culturele sector overstijgt ruim de vraag aan kandidaten.

Aanmeldingen

Ook de meldingen volgden geen regelmatig patroon. Dit hoeft op zich geen probleem te geven. Wel bleven we zoeken naar alternatieve meldingskanalen buiten de klassieke doorverwijzers zoals onderwijs en Buurtsport. Enerzijds doordat de participatiemedewerker nog te weinig tijd kon vrijmaken om de sportgroepen regelmatig te bezoeken, zijn de Sportverkenner misschien nog te onbekend. Anderzijds zijn de Sportverkenner tot dusver al in 16 verschillende sportgroepen geweest wat hun bekendheid ten goede kwam.

Complexe administratie en communicatie

Het opvolgen van de Sportverkenner is erg tijdsintensief. De coach vormt het knooppunt van verschillende communicatiestromen: enerzijds tussen gezin (eerste contact), lesgever en Sportverkenner, tussen Sportverkenner en coach, tussen coach en doorverwijzer en ten slotte tussen coach en secretariaat. Concreet komt dit neer op het maken van vele afspraken. Jespo heeft een nauwgezette

inschrijvings- en annulatieprocedure, die ondanks alle reeds geleverde inspanningen op vlak van het wegwerken van drempels voor de doelgroep nog steeds ingewikkeld is. Dit is voor Sportverkenner erg veel info en niet altijd even duidelijk (bijv. berekening van annulatiekost³ of deelnameprijs in de loop van het jaar). Bovendien hebben Sportverkenner maar een beperkte toegang tot het administratief inschrijvingsstelsel 'Admiral' waardoor ze niet alle gegevens zelfstandig kunnen raadplegen. De administratie van Jespo blijft voor de doelgroep toch complex en vormt daardoor een niet onbelangrijke drempel waar zowel deelnemers als soms ook Sportverkenner tegenaan botsen. De annulatieprocedure legt soms onnodige druk op de 'werkrelatie' met het gezin, aangezien de Sportverkenner meer tijd nodig hebben om de (soms complexe) situatie uit te vlooien en iedereen goed te informeren. De tijdsruimte binnen de annulatieprocedure is voor dergelijke trajecten te kort. Uitzonderingen hierop moeten voor deze specifieke trajecten mogelijk worden gemaakt.

Registratie

Ondanks dat de registratie zo eenvoudig en gebruiksvriendelijk is opgesteld, blijft het invullen en bijhouden ervan een aandachtspunt voor de Sportverkenner. Dit bleek ook uit de kleine survey van september 2013. We bekeken samen met de Sportverkenner hoe we deze kunnen optimaliseren. De schriftelijke registratie is een belangrijk instrument in het opvolgen en bijhouden (overzicht bewaren) van de trajecten, zeker voor de coach.

³ Annulatiekost: de deelnemer mag twee proeflessen volgen. Tussen de tweede en de derde les moet men schriftelijk annuleren om een annulatiekost te vermijden.

Vrijtijdsbesteding bij gezinnen in armoede

‘Armoede is een netwerk aan uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere domeinen van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt de armen van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen.’ (Vranken, 2006)⁴. De perceptie op het levensdomein vrijetijdsbesteding is algemeen positief. Ouders ervaren dit als belangrijk dat ‘hun kind meekan met de rest’ en werkt relatief statusverhogend. Tegelijkertijd is het geen prioritair levensdomein wanneer ze in de weegschaal wordt gelegd met andere levensdomeinen (betalen van huishuur en elektriciteit, zoeken naar werk, lunch op school, enz). Dit maakt dat een leuk en luchtig thema als vrije tijd begrijpelijkerwijs niet altijd de nodige aandacht van de ouders krijgt. Wanneer ouders instemmen met het traject, proberen de coach en Sportverkenner dit respectvol om te buigen naar een bewustwordingsproces. Sport is immers ook belangrijk voor de ontwikkeling van het kind zonder daarbij afbreuk te doen aan de specifieke leefwereld van het gezin.

Financieringsmogelijkheden

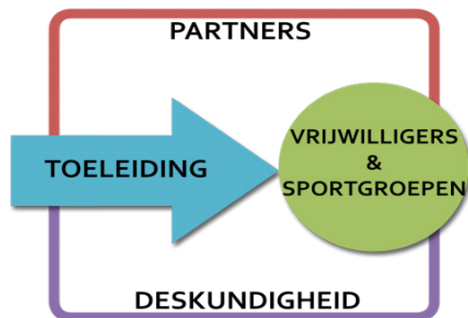
Last but not least is het gebrek aan financiële middelen. Het participatieproject loopt op 31 mei 2014 ten einde en er zijn tot op heden geen nieuwe financieringsmogelijkheden gevonden. Hierbij is een financiering op langere termijn wenselijk. Wij willen het project graag verderzetten, meer expertise opbouwen, onze methodiek verfijnen en een blijvende rol spelen in de ondersteuning van vrije tijd voor kinderen en jongeren die leven in armoede.

⁴ Vranken, J. (2006). Jaarboek Armoede en sociale uitsluiting. OASeS, Acco: Antwerpen

3. CONTINUEREN VAN HET PARTICIPATIEBELEID

Naast het intensief opvolgen van de Sportverkenners, tracht de participatiemedewerker ook het gehele participatiebeleid, dat al sinds 2009 bij Jespo wordt gevoerd, te blijven continueren. De 4 pijlers (doelgroep-partners, deskundigheid, toeleiding en vrijwilligers & sportgroepen) zoals beschreven in de publicatie 'Hoge sprongen, lage drempels', blijven de basis van het participatiebeleid van Jespo waarop ook het project 'Jespo+: alle jeugd krijgt sportkansen' werd gebouwd.

Specifieke toeleidingsacties

Het continueren van acties en initiatieven als belangrijk onderdeel van het ruimere participatiebeleid gebeurt onder andere onder de vorm van specifieke toeleidingsacties:

- Infosessies voor anderstalige nieuwkomers in moedergroepen van kleuterscholen, in OKAN-classes of op vrijetijdsbeurzen. Dit gebeurde i.s.m. Onthaalbureau Inburgering Antwerpen, Vormingplus, De8 vzw, OCMW, De Schoolbrug, enz.
- Het organiseren, verbeteren, uitvoeren, opvolgen en evalueren van de Sport- en Taalweken. Deze sportieve zomerschool werd naar jaarlijkse gewoonte georganiseerd voor anderstalige kinderen

van 6 t.e.m. 12 jaar. We herbekeken de locatie en verhuisden van Peerdsbos naar de Parkloods van Park Spoor Noord. Dit bleek veel beter te werken, gezien de doelgroep hooggeconcentreerd aanwezig is in de omgeving van Antwerpen-Noord waardoor we heel wat participatiedrempels konden uitsluiten. Er is ook extra aandacht gegaan naar ouderbetrokkenheid en doorstroming naar het Jespo-aanbod d.m.v. een unieke Terugkomdag voor ouders en kinderen. Ouders kregen een aangepaste infosessie over de werking van Jespo en hoe ze goedkoper kunnen sporten. In 2013 waren 5 kinderen via deze weg ingestroomd waarvan er 3 begeleid werden door een Sportverkenner.

Vrijwilligers en sportgroepen

- Na prospectie en omgevingsanalyse is er een nieuwe sportgroep 'Omnisport Rozemaai' opgericht. Rozemaai is een sociaal achtergestelde buurt in het noorden van Antwerpen waar het vrijetijdsaanbod erg beperkt is en het jeugdsportaanbod vrijwel onbestaande is. Vanaf september 2013 mochten we ongeveer 20 kinderen verwelkomen in ons gloednieuw laagdrempelig aanbod.
- Het participatieproject werd beknopt en op maat van de lesgevers op de jaarlijkse startvergadering voorgesteld aan alle hoofdverantwoordelijken van

de sportgroepen. De participatiemedewerker bleef steeds beschikbaar voor de lesgevers met betrekking tot niet-sporttechnische vragen. Deze vragen zijn dan eerder sociaal, pedagogisch of ethisch van aard.

- Doelgroepvrijwilligers stroomden in via het 'Mix and Match' project (i.s.m. De 8 vzw en Samenlevingsopbouw vzw) of vinden via het Servicepunt Vrijwilligers de weg naar Jespo.

Deskundigheid

- Ook binnen de interne Jespo-werking is er werk gemaakt om verschillende communicatiemiddelen te bekijken in functie van toegankelijk taalgebruik. Zo bekeken we de Jespo-website i.f.v. gebruiksvriendelijk inschrijven, de annulatiebrieven en de sportpas die naar de ouders worden gestuurd en gaven we tips en advies door aan de Jespo-medewerkers.
- De sportpromotor volgt op aanraden een cursus rond hoe omgaan met kwetsbare vrijwilligers en armoede.
- Op de Jespo-brainstormdag bespraken we o.a. de evolutie en meerwaarde van het participatieproject.
- De participatiemedewerker is de afgelopen 2 jaar ook gecontacteerd door hulpverleningsorganisaties (bijv. armoedeorganisaties uit Eeklo en Antwerpen, Atlas, CMGJ uit Genk) om advies te verlenen of ervaringen te delen.
- Deskundigheid werd ook doorgegeven via een intensieve tweede- en derdejaarsstage Sociaal-cultureel werk van de Artesis-Plantijn Hogeschool.

Uit al het voorgaande blijkt dat intensieve en doelgerichte samenwerking onontbeerlijk is voor het welslagen van het project. De participatiemedewerker onderhoudt contacten met heel wat Antwerpse partnerorganisaties die i.f.v. doorverwijzing, infoverstrekking, advies en sturing zeer waardevol kunnen zijn.

4. BLIK OP DE TOEKOMST

De afgelopen twee jaar hebben wij de methodiek ‘trajectbegeleiding’ in de praktijk omgezet naar een semiprofessionele sportcontext. Zowel sterke als zwakke punten kwamen naar boven. We werkten vraaggericht en op maat van de jongere. Contact houden met het gezin is heel belangrijk om een goede opvolging te verzekeren. Trajectbegeleiding uitstippelen is langetermijnwerken en -denken, wat het nodige geduld en de nodige tijd vraagt. De Sportverkenner volgt het ritme van het kind (gezin) en niet dat van de organisatie. Hoewel dit niet altijd gemakkelijk was.

We hebben heel wat ontwikkelingen doorgemaakt. Van slechts 1 Sportverkenner in oktober 2012 zijn we uitgebreid naar een team van 5 vrijwillige Sportverkenners sinds februari 2013. Dit liet ons toe om nog sterker in te zoomen en de methodiek te verfijnen en uiteraard meer kwetsbare kinderen te laten instromen. **Het is een nieuw, kleinschalig maar duurzaam project dat nog moet groeien en beginnend zijn plaats binnen Jespo aan het verwerven is.**

Er wordt heel wat van de Sportverkenners verwacht maar ze stelden zich altijd open en flexibel op. Zo gaan ze samen met de jongere op pad en zoeken ze mee naar praktische oplossingen zodat sportdeelname van kinderen die het moeilijker hebben, niet in het gedrang komt. **Armoedebestrijding moet in alle sectoren aangepakt worden, dus ook op vlak van vrijetijdsbesteding. Wij proberen onze bijdrage - hoe klein ook - te leveren aan een warme solidaire samenleving waar alle kinderen op een laagdrempelige manier kunnen sporten, zich kunnen ontwikkelen en zich welkom voelen.** Dat dit project waardevol is (geweest) naar de ruimere samenleving, bewijst de nominatie voor de ‘Prijs van het Vrijwilligerswerk 2013’. Het project ‘Sportverkenners’ werd uit 217 organisaties uit Brussel en Vlaanderen gekozen en was één van de 10

genomineerden voor de prijs van het Vrijwilligerswerk 2013. We hebben de prijs niet in de wacht gesleept maar zijn terecht fier op deze nominatie en dat we het project voor groot publiek hebben kunnen voorstellen waardoor we de Sportverkenners voor het voetlicht konden plaatsen. Wij zagen deze nominatie als een grote eer en beschouwden ze als sterke aanmoediging om het werk dat we samen verrichten, verder te zetten en zoveel mogelijk kinderen een gelijke sportkans te bieden.

Het participatieproject Jespo+ zal in deze vorm jammer genoeg niet verder blijven bestaan gezien de verderzetting van financiële middelen vanuit de Vlaamse Overheid of andere financieringsbronnen voorlopig ontbreken. Ook de engagementen van de Sportverkenners zouden we graag blijven benutten. In de nabije toekomst zullen we bespreken of het mogelijk is dat de Sportverkenners gecoacht kunnen worden door de professionele vrijetijdsbemiddelaars. We zullen in ieder geval een aantal pistes overwegen om de krachten van het vrijwilligerswerk niet verloren te laten gaan.

Binnen de mate van het mogelijke zullen de taken van de participatiemedewerker worden overgenomen door de overige Jespo-medewerkers, zodoende niet

al het geleverde werk (o.a. uitgebreid netwerk van doelgroeppartners) en de opgebouwde expertise en ervaring (o.a. Sport- en Taalweken) verloren gaat. Jespo wil haar sociale rol blijven opnemen. We zijn er ons echter ook van bewust dat hierdoor de expliciete aandacht voor de participatie van kansengroepen - net zoals in het verleden het geval was - impliciet wordt en mogelijk stilaan ongewild zal 'uitdoven'. De opgebouwde ervaring én de succesvolle individuele

trajecten zowel van de deelnemers en hun gezinnen als van de Sportverkenners zelf, tonen aan dat dit pilootproject zeer zinvol is geweest. We zijn ervan overtuigd dat het alvast inspirerend kan werken voor anderen in de betrachting om zoveel mogelijk drempels weg te werken die jammer genoeg nog steeds teveel kinderen momenteel ervan weerhoudt de weg naar een plezierige, gezonde en duurzame sportbeoefening probleemloos te kunnen zetten.

Jespo+: ‘Alle jeugd krijgt sportkansen’

Sinds 2009 is Jespo explicieter aandacht gaan besteden aan de participatie van de kansengroepen ‘mensen in armoede’ en ‘mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond’ via het participatieproject ‘Jespo spo(o)rt aan’. Alle opgedane ervaringen werden in 2012 neergeschreven in de publicatie ‘Hoge sprongen, lage drempels’.

In diezelfde publicatie werd de methodiek beschreven waarbij vrijwilligers worden ingezet als ‘Sportverkenners’ in een semiprofessionele context (Jespo) om kinderen en jongeren te

ondersteunen met het oog op langdurige sportparticipatie. De afgelopen twee jaar werd die theoretische methodiek, gebaseerd op het trajectbegeleidingssysteem van Buurtsport, in de praktijk gebracht, waarbij de focus lag op het behoud van deelnemers. Het participatie- en diversiteitsverhaal binnen Jespo werd verder geschreven: ‘Jespo+: Alle jeugd krijgt sportkansen’.

Dit naslagwerk bundelt alle opgedane ervaringen, blik kritisch terug op het verloop van het project Jespo+ en blikk vooruit naar de toekomst. Een aantal sportverhalen, vanuit het perspectief van zowel Sportverkenner als deelnemer, maken het intense proces dat met vallen en opstaan werd doorlopen zeer tastbaar. Laat dit naslagwerk dan ook een inspiratiebron zijn voor iedereen die werk wil maken van de participatie van alle kansengroepen die onze samenleving rijk is.

Jespo is een laagdrempelige jeugdsportorganisatie met een uitgebreid en gevarieerd omnisportaanbod op initiatie- en recreatieniveau. De organisatie werkt in en in opdracht van de stad Antwerpen en organiseert een wekelijks sportaanbod aanvullend op dat van de traditionele unisportclubs. Het doel is om kinderen en jongeren tussen 3 en 18 jaar kennis te laten maken met een brede waaier aan sporten en hen te laten doorstromen naar de competitieve sportclub. Kinderen die echter op recreatief niveau in georganiseerd verband willen blijven sporten, kunnen nog steeds bij Jespo terecht. Dit is een hiaat in het aanbod in het Vlaamse sportlandschap. De stad Antwerpen en Jespo vervullen hier een voortrekkersrol.